

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, ପିଲିଭିଟ

ବନାମ

ଶ୍ରୀମାନଗଣ, ବୁଦ୍ଧ ପ୍ରକାଶ ଜୟ ପ୍ରକାଶ

[ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ, ମୁଖାର୍ଜୀଆ, ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ, ଭଗବତୀ ଏବଂ

ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ]

ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, 1935, ଅନୁସୂଚୀ VII, ତାଲିକା II, ପ୍ରବେଶ ସଂଖ୍ୟା 48-
ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରୟ-ଅର୍ଥାତ୍-ୟୁ. ପି. ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ (1948ର XV), ଧାରା 2 (h) ବ୍ୟାଖ୍ୟା
III ରୁ ଧାରା 2 (h) ଏବଂ ଧାରା 3B - ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ କ୍ଷମତାତୀତ ଅଟେ ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା ଯେ ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ତୁଚ୍ଛି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସୁ-ପରିଭାଷିତ
ଏବଂ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି ।

ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ 1935 ର ପ୍ରବେଶ ସଂଖ୍ୟା 48, ତାଲିକା II, ଅନୁସୂଚୀ VII
ରେ "ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳକୁ କେବଳ ସେତେବେଳେ
ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ
ଯେତେବେଳେ କେବଳ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ତୁଚ୍ଛିନାମା ଥାଏ ।

ତଦନୁସାରେ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1948 ର XVର ଧାରା 2 (h),
"ବିକ୍ରୟ" ର ପରିଭାଷାକୁ ବିସ୍ତାର କରେ ଏବଂ ଅଗ୍ରିମ ତୁଚ୍ଛିନାମାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ସେହି
ପରିମାଣରେ, କ୍ଷମତାତୀତ ଘୋଷଣା କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ସେହି ସମାନ କାରଣ ପାଇଁ ଧାରା 2 (h) ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା III ଯାହା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେ ଅଗ୍ରିମ
ତୁଚ୍ଛିନାମା "ମୂଳତଃ ବିତରଣ ପାଇଁ ସହମତ ହୋଇଥିବା ତାରିଖରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ବୋଲି
ବିବେଚନା କରାଯିବ" ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3B କୁ ମଧ୍ୟ କ୍ଷମତାତୀତ ବୋଲି ଧରାଯିବା
ଉଚିତ ।

କୋଲି ବନାମ ବିଦେଶୀ ରପ୍ତାନିକାରୀ ([1921] 3 କେ. ବି. 309,310କୁ 302ରେ
ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଦେଖାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା : ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 23/1954 ।

1954
ବିକ୍ରୟ ଟିକସ
ଅଧିକାରୀ, ପିଲିଭିଟ
ବନାମ.
ଶ୍ରୀମାନଗଣ, ବୁଦ୍ଧ
ପ୍ରକାଶ କରୁ ପ୍ରକାଶ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର

ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 133 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଆହ୍ଲାବାଦର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7297/1951ରେ 28 ଫେବୃଆରୀ, 1952ର ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରିରୁ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସି. ପି. ଲାଲ ।

ଉତ୍ତରଦାତା ଙ୍କ ପାଇଁ ଏନ୍. ସି. ଚାଟର୍ଜୀ (ତାଙ୍କ ସହିତ ରାଧେ ଲାଲ ଅଗ୍ରୱାଲ) ।

1954 ମସିହା ମେ ମାସ 3ତାରିଖରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା - ଏହା ହେଉଛି ପିଲିଭିଟର ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଆବେଦନ, ଯାହା ପ୍ରଥମତଃ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ ((1948 ର ଅଧିନିୟମ XV) ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟିକସ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍ତପ୍ରେକ୍ଷଣ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଏବଂ ଦ୍ଵିତୀୟତଃ, ଟିକସ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ନିଷେଧ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ନିଷେଧ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା ଅଗ୍ରିମ ରୁକ୍ତିରେ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ଏକ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ଏହିପରି ରୁକ୍ତିନାମା ପାଇଁ 1948-49 ବର୍ଷ ପାଇଁ 1,082-8-0 ଟଙ୍କାର ଟିକସ 1950 ମସିହା ଫେବୃଆରୀ 27 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ଵାରା, ପ୍ରଦର୍ଶିତ A ଏବଂ 1949-1950 ବର୍ଷ ପାଇଁ 7,369 ଟଙ୍କାର ଟିକସ ପାଇଁ 1950 ମସିହା ମେ 23 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦର୍ଶିତ B କୁ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା । 1 ଏପ୍ରିଲ 1950ରୁ 31 ଜାନୁଆରୀ 1951 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧି ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା 845-4-0 ଟଙ୍କାର ଟିକସ ପଇଠ କରିଥିଲେ । ଗୁଡ଼ ଏବଂ ମଟର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କେତେକ ଅଗ୍ରିମ ରୁକ୍ତିନାମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଆକଳନ ଆଦେଶର ବୈଧତାକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ, ଯେହେତୁ ଏହା ଅଗ୍ରିମ ରୁକ୍ତି ଉପରେ ଟିକସ ଲଗାଇଥିଲା, ଏହା ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କ୍ଷମତାର ବାହାରେ ଥିଲା । ବିଜ୍ଞ ବିଚାରପତିମାନେ ଏହି ଯୁକ୍ତି ସହିତ ସହମତ

ହୋଇଥିଲେ, ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରି ଉତ୍ପ୍ରେକ୍ଷଣ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଜାରି କରିଥିଲେ, ପ୍ରଦର୍ଶିତ A ଏବଂ B , ଗୁଡ଼ିଏ ଏବଂ ମତରେ ଅଗ୍ରିମ ଚୁକ୍ତିନାମା ଉପରେ ଟିକସ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଷେଧ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଜାରି କରିଥିଲେ । ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 133 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଅଧୀନରେ ଆବେଦନରେ ଏହି ମାମଲା ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆସିଛି ।

1954
ବିକ୍ରୟ ଟିକସ
ଅଧିକାରୀ, ପିଲଭିଟ
ବନାମ.
ଶ୍ରୀମାନଗଣ, ବୁଦ୍ଧ
ପ୍ରକାଶ କର ପ୍ରକାଶ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର

ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, 1935 ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ VII ଅନୁସୂଚୀର ତାଲିକା II ରେ ପ୍ରବେଶ 48 ଅନୁଯାୟୀ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ କର ଲାଗୁ କରିବାର କ୍ଷମତା ହାସଲ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହି କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରି 1948 ର ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ, XVର ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 (h) ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ "ବିକ୍ରୟ" କୁ ପରିଭାଷିତ କରେ:

"ବିକ୍ରୟ "ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏହାର ବ୍ୟାକରଣଗତ ଭିନ୍ନତା ଏବଂ ସଜାତୀୟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ, ନଗଦ କିମ୍ବା ଛଗିତ ଦେୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ ବିନିମୟ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କିତ କୌଣସି ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଏବଂ ଅଗ୍ରିମ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କିନ୍ତୁ ଏକ ବନ୍ଧକ, ଦୃଷ୍ଟି ବନ୍ଧକ, ଦାୟିତ୍ୱ କିମ୍ବା ଚଳବନ୍ଧକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

ଏହି ଧାରାରେ ଅଗ୍ରିମ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ହେଉଛି ବିକ୍ରିର ସମ୍ପ୍ରସାରିତ ସଂଜ୍ଞା, ଯାହା ପ୍ରଦର୍ଶିତ A ଏବଂ B ରେ ଆଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଏହି ଆବେଦନରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରବେଶ 48 ଅନୁଯାୟୀ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବାର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଅଗ୍ରିମ ଚୁକ୍ତି ଉପରେ ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବାର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ କି ।

ଏହି ବିଷୟ ଉପରେ ଇଂରାଜୀ ଆଇନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଭାରତର ବୈଧାନିକ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ ଏବଂ ପୃଥକ ବିଷୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଭାରତୀୟ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ଅଧିନିୟମ (1930ର ଅଧିନିୟମ III) ର ଧାରା 4 ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଥାଏ ।

1954
ବିକ୍ରୟ ଚିକିତ୍ସ
ଅଧିକାରୀ, ପିଲଭିଟ
ବନାମ.
ଶ୍ରୀମାନଗଣ, ବୁଦ୍ଧ
ପ୍ରକାଶ କର ପ୍ରକାଶ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର

(1) "ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ରୁଚି ହେଉଛି ଏକ ରୁଚି ଯେଉଁଥିରେ ବିକ୍ରେତା ଦ୍ରବ୍ୟଗତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏକ ମୂଲ୍ୟରେ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି । ଜଣେ ସହ-ମାଲିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟ ରୁଚି ହୋଇପାରେ ।

(2) ବିକ୍ରୟ ରୁଚି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ସର୍ତ୍ତମୂଳକ ହୋଇପାରେ ।

(3) ଯେଉଁଠାରେ ବିକ୍ରୟ ରୁଚିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ସାମଗ୍ରୀରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରେତାଙ୍କଠାରୁ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଏ, ସେହି ରୁଚିନାମାକୁ ବିକ୍ରୟ କୁହାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଠାରେ ସାମଗ୍ରୀରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତର ଭବିଷ୍ୟତରେ ହେବାକୁ ଥାଏ କିମ୍ବା ତା 'ପରେ କିଛି ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ ହେବାର ଥାଏ, ସେହି ରୁଚିନାମାକୁ ବିକ୍ରୟ ରୁଚିନାମା କୁହାଯାଏ ।

(4) ବିକ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ରୁଚି ସେହି ସମୟରେ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ସେହି ସମୟ ସମାପ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ଅନୁଯାୟୀ ସାମଗ୍ରୀରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥାଏ ।"

ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଯଦିଓ ଏହି ଧାରା ଉଭୟ ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ରୁଚିକୁ "ବିକ୍ରୟ ରୁଚିନାମା"ର ଏକ ସାଧାରଣ ନାମରେ ଗୋଷ୍ଠୀଭୁକ୍ତ କରେ, ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଇଂରାଜୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଅଧିନିୟମ, 1893ର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅନୁସରଣ କରି, ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ପୃଥକ ବର୍ଗ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ବିକ୍ରୟରେ ବିକ୍ରେତାଙ୍କଠାରୁ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଦ୍ରବ୍ୟଗତ ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ବିକ୍ରୟ ରୁଚିନାମାରେ କୌଣସିଟି ନଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ରୁଚିନାମା ଭବିଷ୍ୟତର ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଯଦିଓ "ବିକ୍ରେତା ଭବିଷ୍ୟତର ଦ୍ରବ୍ୟ ର ବର୍ତ୍ତମାନ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ହୁଅନ୍ତି, ରୁଚିନାମା ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ରାଜିନାମା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ", ସେତେବେଳେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ନଥାନ୍ତି ବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ; ଏବଂ ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ, ଦ୍ରବ୍ୟ ରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ପାରିତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସୁନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଉଚିତ । ଭାରତୀୟ ରୁଚିନାମା ଅଧିନିୟମ, 1872 ର ଅଧ୍ୟାୟ VII ରେ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା

ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ମଧ୍ୟ ଆଇନ ଥିଲା । ତୁଚ୍ଛିନାମା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 77 "ବିକ୍ରୟ" କୁ ନିମ୍ନମତେ ପରିଭାଷିତ କରିଥିଲା :

"ବିକ୍ରୟ" ହେଉଛି ଏକ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ସମ୍ପତ୍ତିର ବିନିମୟ । ଏଥିରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର ମାଲିକାନା ବିକ୍ରେତାଙ୍କଠାରୁ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥାଏ ।

ଧାରା 79 ଅଧିନିୟମିତ କରିଛି ଯେ,

"ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ତୁଚ୍ଛିନାମା ଅଛି ଯାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଶ୍ଚିତ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନାହିଁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନାହିଁ, ଦ୍ରବ୍ୟର ମାଲିକାନା କ୍ରେତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଏ ନାହିଁ ।"

ଇଂରାଜୀ ଅଧିନିୟମର ଅନୁରୂପ ପ୍ରାବଧାନ ହେଉଛି ଧାରା 18ର ଧାରା 1,16 ଏବଂ ନିୟମ 5 । ଧାରା 1 ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣାଗଲା :

(1) "ବସ୍ତୁର ବିକ୍ରୟ ତୁଚ୍ଛି ହେଉଛି ଏକ ତୁଚ୍ଛି ଯେଉଁଥିରେ ବିକ୍ରେତା ଦ୍ରବ୍ୟଗତ ସମ୍ପତ୍ତିକ୍ରେତାଙ୍କୁ ଅର୍ଥମୂଲ୍ୟରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରେ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି, ଯାହାକୁ ମୂଲ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଜଣେ ସହ-ମାଲିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟର ଏକ ତୁଚ୍ଛିନାମା ହୋଇପାରେ ।

(2) ବିକ୍ରୟ ତୁଚ୍ଛି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ସର୍ତ୍ତମୂଳକ ହୋଇପାରେ ।

(3) ଯେଉଁଠାରେ ବିକ୍ରୟ ତୁଚ୍ଛିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ସାମଗ୍ରୀରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରେତାଙ୍କଠାରୁ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଏ, ସେହି ତୁଚ୍ଛିନାମାକୁ ବିକ୍ରୟ କୁହାଯାଏ; କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଠାରେ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତର ଭବିଷ୍ୟତରେ ହେବାକୁ ଥାଏ କିମ୍ବା ତା'ପରେ ପୂରଣ ହେବା ପାଇଁ କିଛି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ସେହି ତୁଚ୍ଛିନାମାକୁ ବିକ୍ରୟ ତୁଚ୍ଛିନାମା କୁହାଯାଏ ।

(4) ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ତୁଚ୍ଛି ଏକ ବିକ୍ରୟରେ ପରିଣତ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ସମୟ ସମାପ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା ସର୍ତ୍ତରୁଚିକ ପୂରଣ ହୁଏ ଯାହା ଅଧୀନରେ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥାଏ । "

1954

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ

ଅଧିକାରୀ, ପିଲଭିଟ

ବନାମ.

ଶ୍ରୀମାନଗଣ, ବୁଦ୍ଧ

ପ୍ରକାଶ କର ପ୍ରକାଶ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ

ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର

ଧାରା 16 ଅଧିନିୟମିତ କରେ ଯେ,

"ଯେଉଁଠାରେ ଅନିଶ୍ଚିତ ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅଛି, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ନିଶ୍ଚିତ ହୁଏ ନାହିଁ, ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାମଗ୍ରୀରେ ଥିବା କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରେତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଏ ନାହିଁ ।"

ଧାରା 18, ନିୟମ 5, ଭବିଷ୍ୟତର ସାମଗ୍ରୀ ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ପରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ।

ଇଂରାଜୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 1 ଅନୁସାରେ ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଚୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ 1950ର ବେଞ୍ଜାମିନ ଅନ ସେଲର ଅଷ୍ଟମ ସଂସ୍କରଣରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

"ଏକ ବିକ୍ରୟ ସଂସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ସେଠାରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ -

(1) ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା, ଯାହା ଦ୍ଵାରା କେବଳ ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ହୁଏ ନାହିଁ; ଏବଂ

(2) ଏକ ପ୍ରକୃତ ବିକ୍ରୟ, ଯାହା ଦ୍ଵାରା ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ହୁଏ । ଏହା ଦେଖାଯିବ ଯେ ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତିନାମାର ପରିଭାଷାରେ କେବଳ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତିନାମା ସହିତ ଏକ ପ୍ରକୃତ ବିକ୍ରୟ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ବସ୍ତୁର ମାଲିକାନା ହସ୍ତାନ୍ତର ଉପରେ ଆଧାରିତ ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଏକ ଚୁକ୍ତି ଅଧୀନରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହି ଛିତି ହଲସବରୀ'ସ ଲଭ୍ ଅଫ୍ ଇଂଲଣ୍ଡ, ଖଣ୍ଡ 29, ପୃଷ୍ଠା 15, ଅନୁଛେଦ 13ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

"ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା, କିମ୍ବା, ଯେପରି ପ୍ରାୟତଃ କୁହାଯାଇଥାଏ, ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତିନାମା, ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ଏବଂ ସରଳ ଚୁକ୍ତିନାମା, ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ବିକ୍ରୟ, କିମ୍ବା, ଯେପରି ଏହାକୁ ଭିନ୍ନତା ପାଇଁ କୁହାଯାଏ, ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତିନାମା, ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ସହିତ ଏକ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ । ତେଣୁ, କେବଳ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ବିକ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଦ୍ଵାରା ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାର ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୁଏ । ଯେଉଁଠାରେ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଛି, ଏବଂ କ୍ରେତା ଦେୟ ପ୍ରଦାନରେ ବିଳମ୍ବ କରନ୍ତି, ବିକ୍ରେତା ଚୁକ୍ତିନାମା ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିପାରିବେ, କିନ୍ତୁ

ଯେଉଁଠାରେ କିଣିବା ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଉଦ୍ଧୃତ ହୁଏ, ସାଧାରଣତଃ ବିକ୍ରେତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରତିକାର ହେଉଛି ଅଣ-ପରିଶୋଧିତ କ୍ଷତି ପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ । ସେହିଭଳି, ଯଦି ବିକ୍ରେତା ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରନ୍ତି, ତେବେ କ୍ରେତା ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କେବଳ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରତିକାର କରିପାରିବେ । ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ସେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିକାଶ କରିପାରିବେ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ତାଙ୍କ ରଣ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରେ, ଏବଂ ଯଦି ସେ ଦେବାଳିଆ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ତେବେ ସେଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ଦେବାଳିଆ ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଏ । "କିନ୍ତୁ ଯଦି କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ବିକ୍ରେତା ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ନିୟୁକ୍ତି ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ କ୍ରେତାଙ୍କର କେବଳ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରତିକାର ନାହିଁ, ବରଂ ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ପର୍କିତ ସାଧାରଣ ମାଲିକାନା ପ୍ରତିକାର ମଧ୍ୟ ଅଛି, ଯେପରିକି ରୂପାନ୍ତରଣ ଏବଂ ଅଟକାଇବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ । ପୁଣି, ଯଦି ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ହୁଏ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତି ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ, ଯେତେବେଳେ କି ଯଦି ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିବ ତେବେ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତି କ୍ରେତାଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ । "

ତେଣୁ, ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, 1935 ପ୍ରଣୟନ ସମୟରେ ଏକ ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ସୁ-ସ୍ଥାପିତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଥିବାରୁ, ପ୍ରବେଶ 48 ରେ ଥିବା "ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରୟ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଉଭୟ ଇଂଲଣ୍ଡ ଏବଂ ଭାରତରେ ବିଧାନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଉଚିତ ହେବ ଏବଂ ଏହା ବୁଝିବା ଉଚିତ ହେବ ଯେ ଯେତେବେଳେ କ୍ଷତି ହସ୍ତାନ୍ତର ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥାଏ ଏହା କେବଳ ସେତେବେଳେ ଟିକସ ଲଗାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥାଏ ।

ଏହି ଉପସଂହାର ଆହୁରି ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ଏହି ଟିକସର ସ୍ୱଭାବକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଏ । ଅଧିନିୟମ 248 ର ଧାରା 3ରେ କରଦାତାଙ୍କର କାରବାର ଉପରେ 1 ଟଙ୍କାରେ 3 ପଇସା ଲେଖାଏଁ ଟିକସ ଲଗାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଏବଂ ଧାରା 2 (i)ରେ 'କାରବାର'କୁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟର ସମଷ୍ଟି ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା-1ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସାରେ ସାମଗ୍ରୀର ବିତରଣ ସମୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୁଳ୍କକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ମର୍ମ ହେଉଛି ଯେ, ବିକ୍ରି ଟିକସ ହେଉଛି ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଏକ କର, ଏବଂ ଜିନିଷର କାରଣ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ

1954

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ
ଅଧିକାରୀ, ପିଲଭିଟ
ବନାମ.

ଶ୍ରୀମାନଗଣ, ବୁଦ୍ଧ
ପ୍ରକାଶ କର ପ୍ରକାଶ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର

1954
ବିକ୍ରୟ ଚିକିତ୍ସ
ଅଧିକାରୀ, ପିଲିଭିଟ
ବନାମ.
ଶ୍ରୀମାନଗଣ, ବୁଦ୍ଧ
ପ୍ରକାଶ କରୁ ପ୍ରକାଶ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର

କରେ ଯେ ଏପରି କର ଲାଗୁ କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପହଞ୍ଚି ନାହିଁ ଯେତେବେଳେ ବିକ୍ରେତା ତୁଚ୍ଛ ଅନୁଯାୟୀ ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ କରିପାରିବେ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଗ୍ରହଣୀୟ ହୋଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ କି କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଦ୍ରବ୍ୟଗତ ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତର ସହିତ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥାଏ । ଯେଉଁଠାରେ କେବଳ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ତୁଚ୍ଛନାମା ଥାଏ, ସେଠାରେ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ପ୍ରତିକାର ହେଉଛି ତୁଚ୍ଛ ଭଙ୍ଗ ପାଇଁ କ୍ଷତି ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବା ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ନୁହେଁ । କୋଲି ବନାମ ବିଦେଶୀ ରସ୍ତାନିକାରୀ (1) ରେ ଆଇନଟି ଏହିପରି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା :

"ପୂର୍ବକାଳରେ ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କେବଳ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ହିସାବ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା । ପ୍ରଥମତଃ, ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ଏବଂ ବିତରଣ କରାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ରଣ ଗଣନା ଉପରେ, ଯାହା ନିମ୍ନମତେ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା: 'ବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ଏବଂ ବିତରଣ କରାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀ ଦ୍ଵାରା ବାଦୀଙ୍କୁ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଟଙ୍କା' : ବୁଲେନ୍ ଏବଂ ଲିଜ୍, ନିବେଦନର ପୂର୍ବ ନିୟମ, ତୃତୀୟ ସଂସ୍କରଣ, ପୃଷ୍ଠା 38 । ଏହି ଗଣନା ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବରୁ ରହିବ ନାହିଁ : ବୋଲ୍ଟର ବନାମ ଆର୍ନର୍ (2) । ଏହି ଗଣନା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିଲା ଯେତେବେଳେ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ପରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଚାଲିଯାଇଥିଲା ଏବଂ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଦ୍ଵିତୀୟତଃ, ଦର ମୂଲ୍ୟାୟନ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ରଣ ଗଣନା ଉପରେ, ଯାହା ନିମ୍ନମତେ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା: 'ବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ମୂଲ୍ୟାୟନ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀ ଦ୍ଵାରା ବାଦୀଙ୍କୁ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଟଙ୍କା' : ବୁଲେନ୍ ଏବଂ ଲିଜ୍, ପୃଷ୍ଠା 39 । ଏହି ଗଣନା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ସମୟରେ ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରେତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବିତରଣ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତୁଚ୍ଛନାମା ପୁରଣ ହୋଇସାରିଥିଲା, ଏବଂ ବିତରଣ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ବିନିମୟର ଏକ ଅଂଶ କିମ୍ବା ଏହାର ଦେୟ ପାଇଁ ଏକ ପୂର୍ବଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ନଥିଲା । ଯଦି ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇନଥାନ୍ତା

(1) [1921] 3K.B. 302 at 309,310.

(2) (1833) 1 Cr. & M. 333.

ତେବେ ଗଣନା ମିଥ୍ୟା ହୋଇନଥାନ୍ତା : ଆଟକିନସନ ବନାମ ବେଲ୍ ⁽¹⁾ । ମୋ ମତରେ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଅଧିନିୟମ, 1893 ଦ୍ଵାରା ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ସେହି ଆଇନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇନାହିଁ । "

ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 55 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଦେଶରେ ତାହା ମଧ୍ୟ ଆଇନ । ଏହି ନିୟମର ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ, ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ, ବିତରଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶପତ୍ରରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନରେ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଏବଂ ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନର ଆଲୋଚନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରସଙ୍ଗ ନୁହେଁ ।

ତେଣୁ ସ୍ଥିତି ହେଉଛି ଯେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପାଇଁ ଏକ ଦେୟ କେବଳ ସେତେବେଳେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ଅଧୀନରେ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ କିମ୍ବା ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ କେବଳ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଥିବାବେଳେ ନୁହେଁ, ଯାହା କେବଳ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବିରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରେ । ଚୁକ୍ତି ଭଙ୍ଗ ପାଇଁ କ୍ଷତି ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସମାନ ସ୍ଥିତିରେ ଥିବାରୁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପାଇଁ ଦାୟୀ ବୋଲି ବିଚାର କରିବା ସମସ୍ତ ନୀତିର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରିବ । ତେଣୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରବେଶ 48 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା କେବଳ ସେତେବେଳେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ଯେତେବେଳେ ଏପରି ଏକ ବିକ୍ରୟ ଥାଏ ଯାହା ଅଧୀନରେ ଦ୍ରବ୍ୟଗତ ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଥାଏ, ଏବଂ ସେତେବେଳେ ନୁହେଁ ଯେତେବେଳେ କେବଳ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଚୁକ୍ତିନାମା ଥାଏ । ରାଜ୍ୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ, ଅଗ୍ରିମ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି "ବିକ୍ରୟ"ର ପରିଭାଷାକୁ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ କରି, ନିଜକୁ ଏକ ଏପରି କ୍ଷମତା ଅର୍ଜନ କରିପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା ସମ୍ବିଧାନ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ, ଏବଂ 1948ର ଅଧିନିୟମ XVର ଧାରା 2 (h) ରେ "ବିକ୍ରୟ"ର ପରିଭାଷା, ସେହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, କ୍ଷମତା ବାହାରେ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେହି କାରଣରୁ, ଧାରା 2 (h) ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା III ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଅଗ୍ରିମ ଚୁକ୍ତି "ମୂଳତଃ ବିତରଣ ପାଇଁ ସହମତ ହୋଇଥିବା ତାରିଖରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇସାରିଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ" ଏବଂ ଧାରା 3-B ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ,

(¹) (1828) 8b. & C.277.

1954

ବିକ୍ରୟ ଚକ୍ରସ
ଅଧିକାରୀ, ପିଲଭିଟ
ବନାମ.
ଶ୍ରୀମାନଗଣ, ବୁଦ୍ଧ
ପ୍ରକାଶ କର ପ୍ରକାଶ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର

"ଧାରା 3 ରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଅଗ୍ରିମ ତୁଚ୍ଛ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ କାରବାର, ଯେଉଁଥିରେ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ବିତରଣ କରାଯାଏନାହିଁ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରତି ଏକକ ହାର ପିଛା ଦୁଇ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହାରରେ କର ଲାଗୁ ହେବ ।" ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ କ୍ଷମତାତୀତ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ଥୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ

ଅନୁବାଦକ

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।